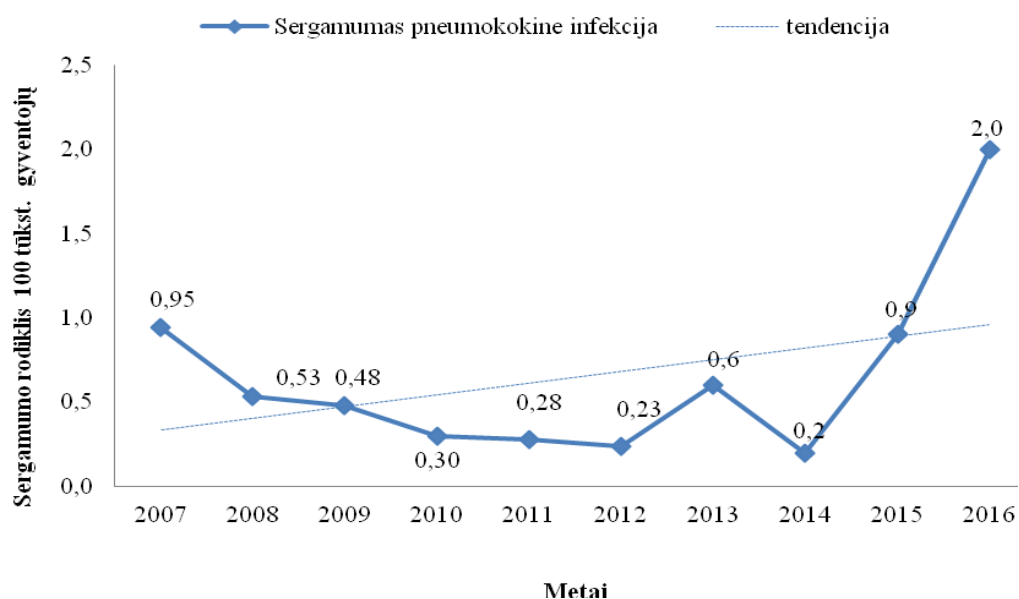

PNEUMOKOKINĖS INFEKCIJOS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA

Pneumokokinė infekcija – tai ūmi bakterinė infekcija, kuri gali sukelti įvairias ligas. Dažniausiai pneumokokinės infekcijos sukėlėjas sukelia plaučių uždegimą, bet gali būti ir meningito, anginos, endokardito (vidiniame širdies sluoksnyje (endokarde) arba širdies vožtuvuose esančio bakterijų ar grybelių židinio sukelta liga) bei kitų ligų priežastimi, tai priklauso nuo infekcinio proceso lokalizacijos. Pneumokokai – viena dažniausia pneumonijų bei vidurinėsios ausies uždegimų priežastis.

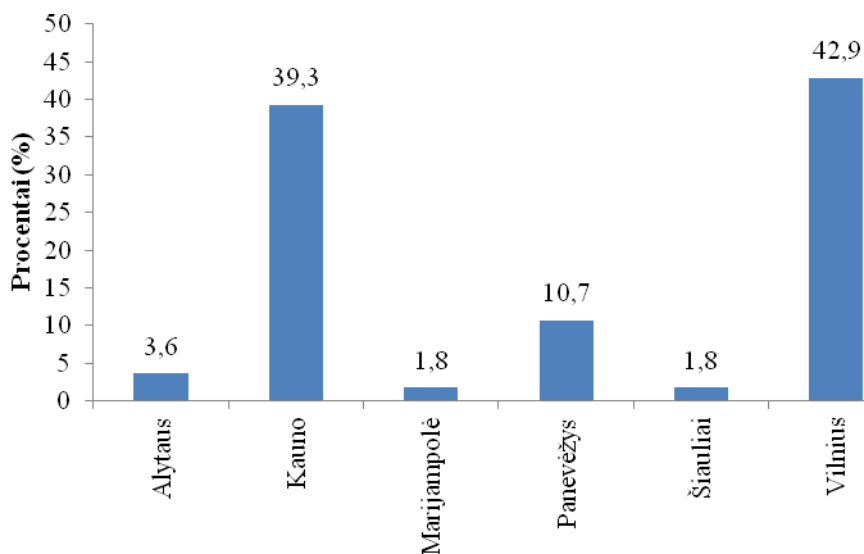
2016 m. Lietuvoje užregistruoti 56 pneumokokinės infekcijos atvejai (2,0 atv./100 tūkst. gyv.), 2015 m. – 25 atv. (0,9 atv./100 tūkst. gyv.). 2016 m. registruoti 6 mirties atvejai. 2016 m. 96,4 % (n=54) susirgusiųjų buvo hospitalizuota. Analizuojant pastarąjį dešimtmetį stebima sergamumo didėjimo tendencija (1 pav.).

1 pav. Daugiametė sergamumo pneumokokine infekcija dinamika, 2007– 2016 m.

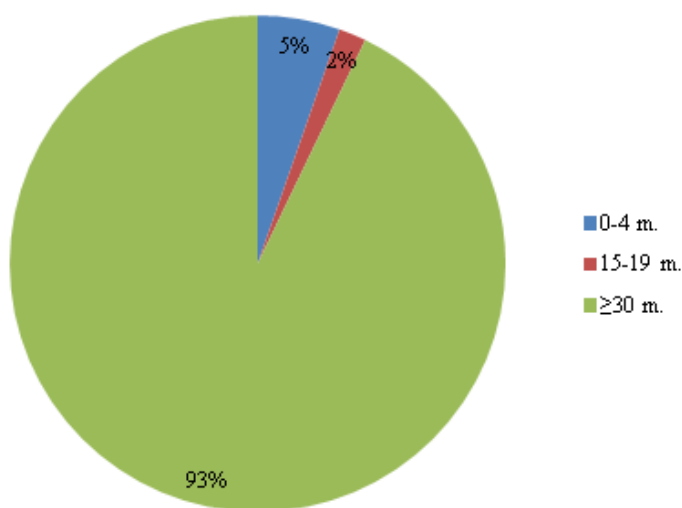
2016 m. didžioji dalis infekcijos atvejų registruoti Vilniaus (n=24; 42,9 %) ir Kauno administracinėse teritorijose (n=22; 39,3 %). Miesto teritorijoje užregistruota didesnė dalis susirgimų 69,6 % (n=39), tuo tarpu kaimo – 30,4 % (n=17) (2 pav.).

2 pav. Sergamumas pneumokokine infekcija pagal administracines teritorijas, 2016 m.

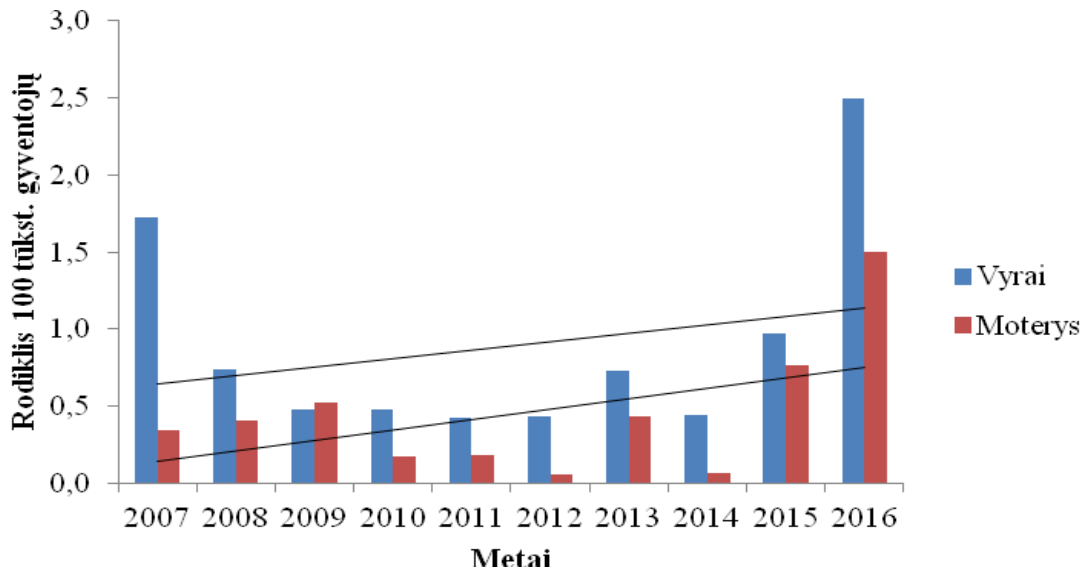
2016 m. didžioji dalis atvejų registruota vyresnių nei 30 m. amžiaus grupėje – 93 % (n=52). Mažiausias sergamumas stebimas 15-19 m. amžiaus grupėje – 2 % (n=1) (3 pav.). Jauniausias asmuo, kuriam nustatyta pneumokokinės infekcijos diagnozė – 6 mėn., vyriausias – 94 m.

3 pav. Sergamumo pneumokokine infekcija pasiskirstymas pagal amžiaus grupes, 2016 m.

Analizuojant 2016 m. sergamumo duomenis pagal lytį, pastebima, kad vyrų sergamumas buvo didesnis (58,9 %) nei moterų (41,1 %). Analizuojant dešimties metų vyrų ir moterų sergamumo pneumokokine infekcija dinamiką stebima didėjimo tendencija (4 pav.).

4 pav. Sergamumas pneumokokine infekcija pagal lytį, 2007 – 2016 m.

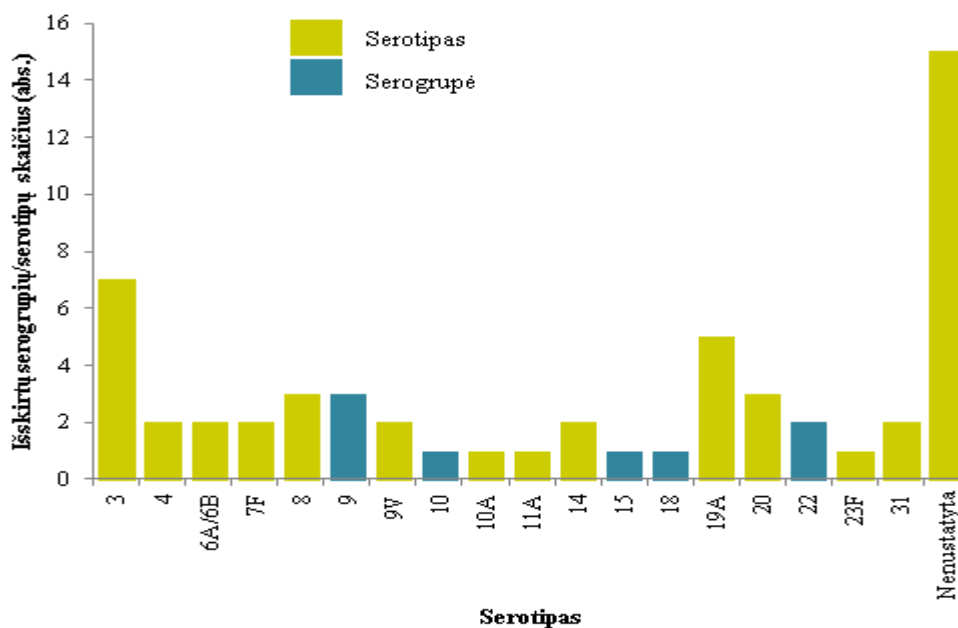

2016 metais užregistruota 62,5 % (n=35) atvejų diagnozė – septicemija, sukelta *Streptococcus pneumoniae*, 37,5 % (n=21) – pneumonija, sukelta pneumonijos streptokoko. 12 asmenų buvo neskiepyti, 44 asmenų skiepavimo būklė – nežinoma.

Labiausiai paplitę yra 6, 14, 18, 19 ir 23 serotipai. Jie sukelia apie 68-80 proc. visų pneumokokinės infekcijos atvejų.

14,3 % (n=8) asmenų nustatyta tik serogrupė, 58,9 % (n=33) nustatytas tik serotipas, 26,8 % (n=15) nebuvo nustatyta nei serogrupė, nei serotipas. Iš visų išskirtų serotipų, tik serotipas 31 nėra Lietuvoje naudojamų pneumokokinės infekcijos vakcinų sudėtyje. Invazinių *Streptococcus pneumoniae* serotipų dažnis pavaizduotas 5 paveiksle.

5 pav. Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinė sistema (ULSVIS) užregistruotų invazinių *Streptococcus pneumoniae* serotipų dažnis 2016 m.

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ SKIEPIJIMO NUO PNEUMOKOKINĖS INFEKCIJOS SKIEPIJIMO APIMTYS

Nuo 2014 metų spalio mėnesio į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių buvo įtraukti kūdikių ir vaikų skiepėjimai nuo pneumokokinės infekcijos. Apibendrinus ataskaitų duomenis už 2015 metus, pirmą pneumokokinės vakcinos dozę paskiepyta 22 040 (81,3 %) kūdikių, antrą vakcinos dozę – 17 102 (63,1 %), trečią vakcinos dozę – 8 696 (30,1 %) vaikų. 2016 metais pirmą pneumokokinės vakcinos dozę paskiepyta 22 065 (81,6 %) kūdikių, antrą vakcinos dozę – 17 870 (66,1 %), trečią vakcinos dozę – 23 927 (81,6 %) vaikų (1 lentelė).

1 lentelė. Kūdikių ir vaikų skiepėjimo nuo pneumokokinės infekcijos skiepimų apimtys 2015–2016 m.

	PCV1 (iki 1 metų), %	PCV2 (iki 1 metų), %	PCV3 (1 metų), %
2015 m.	81,3	63,1	30,1
2016 m.	81,6	66,1	81,6

2016 metais skiepįant kūdikius pirmą dozę nuo pneumokokinės infekcijos didžiausios skiepėjimo apimtys registruotos Telšių apskrityje – 88,5 %, o mažiausios – Panevėžio apskrityje – 77,7 %. Skiepįant antrą dozę nuo pneumokokinės infekcijos aukščiausios skiepėjimo apimtys pasiektos Telšių apskrityje – 74,6 %, žemiausios – Šiaulių apskrityje – 62,1 %. Skiepįant trečią

doze nuo pneumokokinės infekcijos aukščiausios skiepijimo apimtys registruotos Alytaus apskrityje – 93,2 %, o žemiausios – Marijampolės apskrityje – 74,6 % (2 lentelė).

2 lentelė. Kūdikių ir vaikų skiepijimo nuo pneumokokinės infekcijos skiepijimų apimtys Lietuvos apskrityse, 2016 m.

	PCV1 (iki 1 metų), %	PCV2 (iki 1 metų), %	PCV3 (1 metų), %
Alytaus	86,0	72,6	93,2
Kauno	82,9	66,1	79,5
Klaipėdos	80,3	64,0	84,6
Marijampolės	80,7	64,2	74,6
Panevėžio	77,7	68,1	75,9
Šiaulių	84,7	62,1	87,0
Tauragės	82,5	62,3	81,0
Telšių	88,5	74,6	84,5
Utenos	80,7	63,7	82,7
Vilniaus	80,0	66,6	80,4

RIZIKOS GRUPIŲ SKIEPIJIMO NUO PNEUMOKOKINĖS INFEKCIJOS SKIEPIJIMO APIMTYS

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. spalio 8 d. įsakymą Nr. V-1130 „Dėl pneumokokinės infekcijos rizikos grupių patvirtinimo“ nuo 2015 m. gruodžio 1 d. asmens sveikatos priežiūros įstaigose buvo pradėtas vykdyti šiuo įsakymu patvirtintų rizikos grupių asmenų skiepijimas.

Vaikų (2–18 metų amžiaus) pneumokokinės infekcijos rizikos grupės (jei neskiepyti nuo pneumokokinės infekcijos anksčiau):

- sergantys bronchų astma (J45–J46), cistine fibroze (E84), bronhektazine liga (J47);
- sergantys cerebriniu paralyžiumi (G80), mioneuralinių jungčių ir raumenų ligomis (G70–G73);
- turintys įgimtas širdies ydas (Q20–Q25);
- sergantys cukriniu diabetu (E10–E14);
- sergantys navikais (C00–D48);
- sergantys lėtinėmis inkstų ligomis (N04, N18);
- vaikai, kuriems atliekama hemodializė ar peritoninė dializė (Z49.1, Z49.2, N18.5);
- sergantys lėtinėmis kepenų ligomis (K71.3–K71.7, K73–K74, Q44.2);

- esant imunosupresinėms būklėms: turintys imunodeficitą (D80–D84), sergantys reumatinėmis ligomis (M05–M08, M30–M36, M79.0), po kraujodaros kamieninių ląstelių ar žmogaus organų, ar audinių transplantacijos (Z94), esant įgimtai ar įgytai asplenijai (D73.0, Q89.01));
- vaikai su kochleariniais implantais (Z96.2);
- sergantys ŽIV sukelta liga ar ŽIV infekuoti (B20–B24, Z21)

Suaugusiųjų (vyresnių nei 18 metų) pneumokokinės infekcijos rizikos grupės:

- sergantys lėtine inkstų liga, kai glomerulų filtracijos greitis (GFG) $<30\text{ml}/1,73\text{m}^2$ (N18.4–N18.5);
- sergantys nefroziniu sindromu (N04);
- asmenys, kuriems atliekama dializė ar peritoninė dializė (Z49.1, Z49.2, N18.5);
- sergantys navikais (C00–C96, D46–D47);
- asmenys po kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos (Z94.8);
- asmenys po parenchiminių organų transplantacijos (Z94);
- sergantys reumatinėmis ligomis (M02–M08, M13, M30–M36);
- sergantys kepenų fibroze ir ciroze (K74) asmenys, kuriems nustatyta hiposplenizmas ar įgimta asplenija (D73.0, Q89.01);
- asmenys, kuriems nustatytas cerebrospinalinio skysčio nutekėjimas (G96.0);
- asmenys su kochleariniais implantais (Z96.2);
- sergantys ŽIV sukelta liga ar ŽIV infekuoti (B20–B24, Z21);
- asmenys, kuriems nustatyta jatrogeninė imunosupresija (D89.8);
- asmenys, kuriems nustatytas imunodeficitas su vyraujančiais antikūnų pakitimais (D80), kombinuoti imunodeficitai (D81), imunodeficitas kartu su kitais pagrindiniais sutrikimais (D82), įprastas kintamasis imunodeficitas (D83) arba kiti imunodeficitai (D84).

Lietuvoje nuo 2015 m. gruodžio mėnesio, valstybės lėšomis nuo pneumokokinės infekcijos pradėti skiepyti vaikai ir suaugę, priklausantys rizikos grupėms. 2016 m. šalyje nuo pneumokokinės infekcijos paskiepyti 5 507 suaugę asmenys ir 5 818 vaikų (2-18 metų), priklausantys rizikos grupėms. Didžioji dalis suaugusiųjų paskiepyta nuo pneumokokinės infekcijos (n=3335), sergančių onkologinėmis ligomis, o vaikų – sergančių kvėpavimo takų ligomis (n=4359). Pagal administracinę teritoriją daugiausia nuo pneumokokinės infekcijos paskiepyta Kauno ir Vilniaus apskrityse (3, 4 lentelės).

3 lentelė. Suaugusių rizikos grupių skiepėjimai nuo pneumokokinės infekcijos 2016 m.

Apskritis	Iš viso įskiepyta per ataskaitinį mėnesį (vnt.)	Paskiepėta													
		Suaugusiųjų (vyresnių nei 18 metų) pneumokokinės infekcijos rizikos grupės pagal TLK kodus													
		N18.4-N18.5	N04	Z49.1, Z49.2, N18.5	C00-C96, D46-D47	Z94.8	Z94	M02-M08, M13, M30-M36	K74	D73.0, Q89.01	G96.0	Z96.2	B20-B24, Z21	D89.8	D80-D84
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Alytaus	266	11	5	9	177	10	3	34	11	2	1	2	0	1	0
Kauno	1226	111	3	6	880	5	7	125	19	9	4	1	43	10	3
Klaipėdos	386	44	3	7	220	2	9	82	4	6	4	0	5	0	0
Marijampolės	243	18	0	3	151	4	6	49	5	2	1	0	0	1	3
Panevėžio	194	23	2	6	94	6	2	45	9	2	1	1	0	1	2
Šiaulių	754	46	5	0	454	19	18	163	22	3	1	15	1	7	0
Tauragės	262	20	1	28	160	0	3	38	6	1	0	4	0	1	0
Telsių	242	17	1	8	116	2	3	81	9	4	0	0	1	0	0
Utenos	135	17	1	3	69	3	2	25	5	3	1	1	4	1	0
Vilniaus	1799	60	3	10	1014	57	11	426	64	16	6	4	116	12	0
Iš viso:	5507	367	24	80	3335	108	64	1068	154	48	19	28	170	34	8

4 lentelė. Vaikų rizikos grupių skiepėjimai nuo pneumokokinės infekcijos 2016 m.

Apskritis	Iš viso įskiepyta per ataskaitinį mėnesį (doz.)	Paskiepėta																
		Vaikų (2–18 metų amžiaus) pneumokokinės infekcijos rizikos grupės (jei neskiepyti nuo pneumokokinės infekcijos anksčiau) pagal TLK kodus																
		J45-J46	E84	J47	G80	G70-G73	Q20-Q25	E10-E14	C00-D48	N04, N18	Z49.1, Z49.2, N18.5	K71.3-K71.7, K73-K74	D80-D84	M05-M08, M30-M36, M79.0	Z94	D73.0, Q89.01	Z96.2	B20-B24, Z21
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Alytaus	396	325	0	2	12	1	23	13	6	4	0	1	0	3	0	0	6	0
Kauno	1297	1017	6	12	39	12	124	27	22	10	0	4	5	6	0	1	12	0
Klaipėdos	487	296	0	7	9	16	128	17	5	1	2	0	0	3	1	1	1	0
Marijampolės	369	317	0	9	7	1	20	8	2	1	0	0	0	0	4	0	0	0
Panevėžio	347	280	1	16	4	4	30	8	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0
Šiaulių	676	493	0	10	30	4	94	14	10	5	0	2	1	5	0	3	4	1
Tauragės	232	186	0	0	9	2	20	6	3	2	0	0	0	1	0	1	2	0
Telsių	321	274	0	1	6	1	24	4	3	2	0	0	0	3	3	0	0	0
Utenos	280	242	0	0	6	0	11	9	1	1	0	0	0	5	1	3	1	0
Vilniaus	1413	929	4	7	35	29	224	43	39	47	4	1	6	22	13	2	6	2
Iš viso:	5818	4359	11	64	157	70	698	149	91	75	6	8	12	49	22	12	32	3